

zaaknummer 2011 T 392(1)

15 februari 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders van Liefde,

en

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op een bij de Klachtencommissie
onbekende datum),
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tot zijn uittreden op [datum] lid van de Congregatie van de Broeders van
Liefde.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 mei 2011. Op 14 september 2011 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], regionaal overste van de Broeders van Liefde

Op 16 januari 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller, voornoemd. Namens de Congregatie zijn verschenen [overste], voornoemd, en broeder [naam], bestuurslid. Zowel klager als [overste] hebben hun standpunt toegelicht.

2. De klacht

Klager heeft tot zijn twintigste geleden aan bedplassen. Hij is hiervoor ca. twee jaar onder behandeling geweest bij een psycholoog in [plaats]. Dit heeft echter geen resultaat opgeleverd. Ook is klager een tot twee jaar vergeefs behandeld door een hypnotiseur.

Klager kwam in september 1953 op [instelling] te [plaats] in de vijfde klas van de lagere school. Op [instelling] trachtte men klager te helpen door hem na twee tot drie uur in zijn eerste slaap te wekken. Ook dat hielp niet.

Door dit bedplassen kon klager nooit op bezoek bij anderen en kon hij ook nooit mee op vakantie. Dit heeft klager ernstig beperkt in zijn sociale contacten.

2.1. Ten aanzien van aangeklaagde 1:

In de zesde klas van de lagere school op [instelling] kreeg klager te maken met aangeklaagde 1, die toen een van de groepsleiders was. Aangeklaagde 1 zat vele malen, gedurende een jaar, 's morgens aan het bed van klager. Als klager wakker werd, merkte hij dat aangeklaagde 1 onder de dekens met zijn plessertje/penis zat te spelen. Klager zag dat aangeklaagde 1 met zijn andere hand onder zijn pij zat. Hij zag die hand bewegen. Klager kende het gezicht van aangeklaagde 1 en zag dat er iets anders dan anders aan dat gezicht was. Later begreep klager dat aangeklaagde 1 op dat moment zich met zijn andere hand zat te bevredigen. Dit gebeurde zelfs als klager in bed had geplast. Dit gebeurde soms drie tot vier keer per week en soms weken niet. Voor zover klager zich kan herinneren, kreeg hij van het gefriemel wel een erectie, maar geen zaadlozing.

Op een gegeven moment kon klager hier niet meer tegen en is toen naar de toenmalige overste/directeur broeder gegaan. Hierna hoorde klager er niets meer over, maar na de (pinkster)vakantie was aangeklaagde 1 van [instelling] verdwenen.

Aangeklaagde 1 was volgens klager voor het overige een aardige, warme en lieve broeder. Klager werd niet voorgetrokken ten opzichte van andere kinderen.

2.2. Ten aanzien van aangeklaagde 2:

Aangeklaagde 2 was groepsleider in een van de hogere klassen van de [school].

Op een dag werd klager door broeder portier opgeroepen met de mededeling dat er bezoek voor hem was in de spreekkamer. Klager ging naar de spreekkamer in de vaste verwachting daar (een van) zijn ouders te vinden. In plaats daarvan zat daar aangeklaagde 2. Hij wilde klager spreken over seksuele voorlichting. Hij liet klager plaatjes zien van naakte vrouwen en mannen en hij hoorde klager uit over wat klager over seksuele voorlichting wist te vertellen.

Niet lang na deze "seksuele voorlichting" kwam aangeklaagde 2 naar klager toe in de kleedkamer bij de waslokalen. Klager was als laatste nog niet geheel aangekleed en verder was iedereen al weg. Terwijl klager voorover boog om zijn schoenveters vast te maken, pakte aangeklaagde 2 klager van achteren vast. Klager voelde beide handen van aangeklaagde 2 in zijn

broekzakken. Hierop sloeg klager aangeklaagde 2 van zich af. Hij riep dat als het nogmaals zou gebeuren hij weg zou lopen.

2.3. Gevolgen van het misbruik door beide aangeklaagden:

Door het misbruik heeft klager een grote angst ontwikkeld voor aanraking van zijn lichaam. Hierdoor is de relatie van klager en zijn echtgenote in hun huwelijk feitelijk een 'platonische liefdesrelatie' gebleven, waarbij seksueel handelen tot een minimum beperkt is gebleven. Daarnaast heeft klager een tiental keren in zijn leven ervaren dat hij, wanneer hij lichamelijk bedreigd werd, levensgevaarlijk werd voor degenen die hem bedreigden. Klager schrok iedere keer enorm van de overweldigende agressie die hij kennelijk in zich heeft. De verdere ontwikkeling van klager qua studie, vrienden, huwelijk en banen hebben ervoor gezorgd dat klager de negatieve gevolgen van het misbruik heeft kunnen onderdrukken.

2.4. Het eerste doel van het klaagschrift is alsnog erkenning te krijgen voor het seksueel misbruik dat heeft plaatsgevonden. Daarnaast is klager van mening dat een – flinke – schadevergoeding gepast is.

3. Het verweer

Aangeklaagden zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven. [Overste] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagden 1 en 2.

Hij concludeert dat in het persoonlijk dossier van aangeklaagde 1 geen concrete aanwijzingen van seksueel misbruik zijn gevonden, maar dat er in de notulen van een Provinciale Raadsvergadering van de congregatie wel wordt gesproken van een "noodzakelijke overplaatsing" van aangeklaagde in mei 1955. Ook blijkt uit het persoonsdossier van aangeklaagde 1 dat hij in 1958 in [plaats] een "onvoorzichtigheid" heeft begaan, waarvoor hem een straf is opgelegd.

Voorts meldt [overste] dat er nog twee klachten tegen aangeklaagde 1 zijn ingediend. Ter zitting laat hij voorts weten dat er op 13 december 2011 nog een klacht is ingediend tegen aangeklaagde 1.

Met betrekking tot aangeklaagde 2 merkt [overste] op dat er in het archief twee brieven zijn gevonden van juni en augustus 1960 waarin melding wordt gemaakt van moeilijkheden rond aangeklaagde 2. Er wordt gesproken over personen die "van [instelling] afweten". Er wordt ook gemeld dat aangeklaagde 2 "nog steeds blijft beweren dat hij geen strafbare feiten heeft begaan". [Overste] wil de pijn die klager geleden heeft erkennen. Tevens is hij bereid een gesprek met klager te hebben zodat deze zijn bevindingen persoonlijk kan toelichten.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen

in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten ten opzichte van beide aangeklaagden moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagden verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wel is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

4.4. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde 1 gedurende de periode van september 1954-eind mei 1955 bijna wekelijks aan de penis van klager heeft gezeten en zich daarbij heeft bevredigd, terwijl klager lag te slapen.

De Klachtencommissie is tot dit oordeel gekomen door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast zijn er ‘toestemmingen gebruik melding/klacht als steunbewijs’ van [naam] (een neef van aangeklaagde 1), [naam], [naam] en [naam], die alle de klacht van klager ondersteunen: [naam], [naam] en [naam] verklaren ook zelf door aangeklaagde te zijn misbruikt, [naam] verklaart te hebben gezien dat aangeklaagde anderen seksueel heeft misbruikt.

4.5. Ten aanzien van aangeklaagde 2 acht de Klachtencommissie aannemelijk dat hij klager het bekijken van pornografische afbeeldingen heeft opgedrongen en dat hij klager heeft ondervraagd over diens seksuele kennis onder het mom van ‘seksuele voorlichting’. Ook acht de Klachtencommissie aannemelijk dat aangeklaagde 2 heeft getracht klager bij diens geslachtsdelen vast te pakken.

De Klachtencommissie is tot dit oordeel gekomen door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast is er een ‘toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs’ van [naam] die de klacht ondersteunt, omdat [naam] verklaart soortgelijke ervaringen met aangeklaagde 2 te hebben gehad.

4.6. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door beide aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik door aangeklaagde 1 pas elf jaar oud. Aangeklaagde 1 was voor hem een vertrouwenspersoon.

4.7. Gelet op het feit dat aangeklaagden zijn overleden (aangeklaagde 2 had bovendien de congregatie verlaten) kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen.

4.8. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Broeders van Liefde de klachten tegen aangeklaagde 1 en aangeklaagde 2 gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 15 februari 2012 door mr. R.J.M. Smit voorzitter, mr. P.R.M. van der Ven, pr., en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van de Broeders van Liefde en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.